

Telematisch inperken

Wie een onderzoeksterrein afbakent, doet een aantal dingen tegelijkertijd. Bij elke inperkstap worden onderzoeksthema's geëxpliciteerd en geconcretiseerd, worden wenselijke aspecten van een onderwerp geselecteerd en wordt de onderzoekscontext weer een stukje verder ontsluit. Mits goed uitgevoerd, bieden de verschillende inperkstappen de onderzoeker zicht op de relevante keuzes en vooronderstellingen van het onderzoek. Zo beschouwd is inperken meer dan het kleiner maken van een onderwerp, het is ook een manier om informatie te verzamelen die noodzakelijk is om vervolgstappen in het onderzoek te reguleren en te controleren. Telematisch inperken (dat wil zeggen, inperken op het internet of in een lokaal bibliotheekstelsel) biedt de docent een uitgelezen mogelijkheid om de techniek van het inperken te illustreren, te visualiseren en aan een nader onderzoek te onderwerpen. Bovendien worden de studenten vertrouwd gemaakt met belangrijke aspecten van *advanced searches*.

Werkwijze

1. Voor deze oefening beschikt men bij voorkeur over (1) een computer met internetaansluiting en/of toegang tot het lokale bibliotheekstelsel, (2) een beamer, aangesloten op de computer, (3) een projectiescherm en (4) een geschikte presentatieruimte. (De oefening kan ook alleen met een pc worden uitgevoerd, maar de uitvoering wordt daarmee wel wat rommeliger);
2. De docent introduceert de opdracht en geeft zo nodig een korte uitleg over de taal van *advanced searches* (met name over Boolean operators als *and*, *not*, *or* en *near*). Vervolgens opent de docent het beginscherm van een speciale zoekmachine of onderwerpmapper. (Speciale zoekmachines of onderwerpmappen zijn gericht op disciplinespecifieke collecties.) De studenten volgen de handelingen van de docent op het projectiescherm;
3. De docent typt een onderwerp of thema met meer dan 100.000 hits. De studenten doen suggesties om het aantal hits stapje voor stapje op een overzichtelijke manier terug te brengen tot ongeveer 100 hits. Elke inperksuggestie wordt uitgeprobeerd en geëvalueerd. Hoe ingrijpend is de inperking? Hoe komt het dat de inperking zo groot of klein uitvalt? Welk type onderzoeksvragen vallen nog binnen het bereik van het onderwerp? En wat voor soort vragen worden hiermee buitengesloten?;
4. Als het gewenste aantal hits is bereikt, wordt de procedure nabeschaafd. Wat zijn manieren om een onderzoeksterrein drastisch in te perken? Wanneer doe je dat wel en wanneer doe je dat niet? Wat zijn voorwaarden voor een geslaagde search? En wat zijn veelgemaakte fouten?;
5. Ten slotte krijgen de studenten de opdracht om zelf rond een thema of globale vraag een aantal oriënterende searches uit te voeren (in een computerzaal, in de bibliotheek, of thuis). De searches moeten uitmonden in ongeveer 100 bronnen. De meest geslaagde search en de minst geslaagde search worden vastgelegd in een zogenaamde *history* die wordt voorzien van een kort commentaar. De opdracht wordt bij de docent ingeleverd.

Voorbeeld

De onderstaande inperk-*history* richt zich op het doceren van onderzoeksvaardigheden in het licht van een schrijftaak. De speciale onderwerpmat die gebruikt is, is ERIC:

1. <i>Research</i>	114970
2. <i>Skill*</i>	38975
3. <i>Research skill*</i>	675
4. <i>Writ*</i>	22350
5. <i>#3 and #4</i>	165
6. <i>#3 with #4</i>	104
7. <i>#3 near #4</i>	21
8. <i>#5 in Ti</i>	48
9. <i>#7 or #8</i>	60
10. <i>Teaching</i>	46232
11. <i>#10 with #5</i>	58
12. <i>#9 or #11</i>	95

Opmerking

De oefening lijkt met name geschikt als voorbereiding op een literatuuronderzoek(je).